

Per Petterson

Megtagadom

- regény -

scolar

Jim. 2006. szeptember

SÖTÉT VOLT MÉG, hajnali fél öt körül járhatott. Hauketo felől tartottam a Herregárdsvéien irányába. Ljan állomás előtt balra kanyarodtam, és ráhajtottam a vasúti hídra. A lámpa épp piros volt, de egy teremtett lélek sem járt arra, így nem álltam meg. A túloldalon, a Karusellen üzlet magasságában egy emberalakot dobott a fényszóróm elé a sötétség. Botorkált, kevés választotta el attól, hogy elterüljön. Rátapostam a fékre, mire megugrott a kerék, a kocsi pedig szörnyű csikorgás közepette, rézsút állt meg, alig pár centiméterre a férfi előtt. A motor lefulladt. Biztosra vettetem, hogy a lökhárítóm eltalálta őt.

A férfi azonban talpon maradt. A motorháztetőre támaszkodott, tett pár lépést hátrafelé, majd imboldogva megállt. A tekintete mohón nyelte a lámpákból áradó fényt. Az ablakot bámulta, de engem biztosan nem láthatott. Hosszú hajába és szakállába bele-belekapott a szél, a hóna alatt szürke zsákot szorongatott. Egy pillanatra azt hittem, az apám az. Pedig nem is ismertem az apámat.

Azután elindult, és elnyelte a sötétség az utca túloldalán, ott, ahol meredek lejtő fut a Ljan-völgybe. Mereden, görcsösen kapaszkodtam a kormányba. A kocsi még mindig átlósan állt a Herregárdsvéien, átlógott a szemközti sávba. Az éj egyre feketébb lett. Szemből

feltűnt két fényszóró, mire elfordítottam a slusszkulcsot, a motor lefulladt, na még egyszer, végre életre kelt az autó. Szaggatottan lélegeztem, lihegtem, akár egy kutya. Visszatolattam a saját sávomba, mielőtt odaért volna a másik kocsi, óvatosan elindultam, lassan végig-gurultam a Mosseveienen, az utca végén jobbra kanyarodtam, és robogtam tovább a városközpont irányába.

Akkoriban, Jens Stoltenberg első balközép koalíciós kormánya idején Oslótól északkelelre laktam, a Romerike régióban. Az E6-os út helyett, mely nyíl egyenesen vitt a fővárosba, egyre gyakrabban kerültem nagy ívben kelet, azaz Lillestrøm, Enebakk és Hauketo felé, mert ez az útvonal kellemes emlékeket ébresztett bennem.

Az utazás így jóval hosszabbra nyúlt, de ez mit sem számított, hiszen lassan egy éve betegállományban voltam. Nem tudtam, mit hoz a jövő. Levelet kaptam a Szociális Hivataltól, amelyben felszólítottak, hogy jelenjek meg náluk, de azért abban biztos voltam, hogy jó ideig nem fogok még újra munkába állni. Mindaddig, míg szedem a gyógyszert, a napok kellemesen, szinte észrevétlenül folynak egymásba.

Alig hatvannal hajtottam végig a Mosseveienen. Mikor az Ulvøya sziget függőhídjához értem, még mindig alig volt forgalom. A híd ingott alattam, ahogy átgurultam rajta. Szétáradt bennem a jóérzés – mintha egy hajó fedélzetén robogtam volna.

A szigetre érve lehúzódtam az út jobb szélére, a kanyarban megbúvó pihenőbe, hátradőltem, lehunytam.

tam a szemem, és a levegőt mélyen leszívtam a gyomromba. Azután kinyitottam az ajtót, kipattantam a kocsiból, és a csomagtartóból kiemeltem a horgászfelszerelést tartalmazó elnyűtt fekete zsákot. Egyszerű készlet volt, egy spulni, a hozzá tartozó zsinór megölöm, és húsz horog.

A törzsgárda több tagja már a mellvédnél állt – ahogy az elmúlt években minden áldott reggel. Az utóbbi tíz évben valószínűleg én voltam az egyetlen újonc, de senki sem kérdezte, honnan, miért bukkantam fel. Immár három hónapja hetente legalább két-szer kijöttem ide.

A hozzám legközelebbi férfi felém fordult, mikor a zsákokat vállamra vetve ráléptem a hídra. Három ujját a sapkájához emelve köszöntött, mint egy cserkész. Piszkosfehér, hosszú ujjú pólójára kék pulóvert húzott, elég toprongyos benyomást kellett. Csak Konténeres Jonként emlegették. Meghökkentően piros, már-már rózsaszín kukáskesztyűt viselt, mint az újsághordók, ő maga vághatta le az ujjak végét.

– Volt már kapás? – kérdeztem.

Válasz helyett elvigyorodott, és a lábánál kiterített újságra bökött. Egy közepes méretű tőkehal és két makréla feküdt rajta – az egyik még fickándozott. Rám kacsintott, jobb kezét magasra emelte, és háromszor feltartotta mind az öt ujját.

– Negyedóra alatt! – mondtam, és elismerően fütytyentettem.

A korlát tövében műanyag zacskó lapult, ICA vagy talán COOP, annyi biztos, nem Konténeres Jonhoz tartozott. Mellette két összepréselt papírpohár, egy

mustár- és ketchupfoltos, gombóccá gyűrt szalvéta, és egy szétcincált horgászzsinór. Konténeres Jon a szája elé emelte a kezét, és vészjónál hurutos köhögést hallatott. Azután felém fordult:

– Ezek a rohadt külföldiek, egész nap horgásznak meg szemetelnek!

Továbbmentem, és a szárazföldhöz valamivel közelebb eső szélen, a kilences és tízes számú tartókábel között állapodtam meg. Meglazítottam a spulnira feltekert damilt rögzítő legutolsó horgot, a zsinort leengedtem vagy félméternyire, és a mellvédnek támaszkodtam. Ügyetlen csuklómozdulatokkal, óvatosan ereszttettem le a csalikat a vízbe. minden egyes horogra egy darabka piros, fényes szigszalagot ragasztottam. Mikor a nagybátyám a Bunnefjordban, Roald Amundsen házával szemközt horgászott egy fillérekért bérelt evezős csónakban, kékkagylót használt csalinak, ha épp nem futotta másra. Ez a hatvanas évek legején lehetett. Nagybátyám mindenáron tengervízben akart horgászni. Hosszan autózott a Bekkenstennél épült mólóig, itt gumicsizmában belegázolt a majdnem térdig érő vízbe, előregörnyedt, feltűrte az inguiját – mintha bizony így megúszta volna, hogy elázzon –, és nekifogott a kékkagylógyűjtésnek. A kagylókat egy lapos, karimátlan vödörbe dobálta, mely ott lebegett előtte a víz felszínén. A módszere túl körülmenyesnek tűnt, eszem ágában sem volt ennyit utazni a csaliért – így sem fogtam kevesebb halat, mint ő annak idején. A törzsgárda tagjai úgy vélekedtek, felesleges a csali, a hal arra harap, ami fénylik.

A korlátra jó szorosan egy biciklierékagyat erősítettem a küllőinél fogva. Csörlőnek hívják a szerkezetet, a csónak peremére szokták felszerelni. Boltban is kapható, de az enyém saját, otthoni gyártmány volt. A damilt a menetbe illesztve könnyedén tudtam egyenletes ütemben előre-hátra tekerni – így nem kopott el a korláton. Korábban megesett, hogy a zsinór elpattant, mindenki általános derültségére.

Lassan derengett már. Két órája szobroztam a hídon, és ezalatt egyetlen kapásom sem volt. Kicsit bosszantott ugyan, de az igazat megvallva a halak iránt érzett rajongásom kezdett alábbhagyni. Ahányat csak kifogtam, mind elajándékoztam.

Általában mire az első járművek megjelentek a híd felé vezető lejtőn, én már úton voltam hazafelé. Ám ma nem akaródzott elindulnom, még a horgászsákkot sem pakoltam össze, pedig már egymást érték a nagy, drága autók. A kocsiknak háttal állva szorosan összehúztam a mellemen az elnyűtt, tengerészkek viharkabátot. Már gyerekként is hordtam, még mikor Mörkben laktunk; az eredeti rézgombokból egyetlen-egy árválkodott már csak rajta. Kék kötött sapkámat mélyen a szemembe húztam, így hátulról ugyanúgy festettem, mint a többiek.

A zsinört rögzítettem, megfordultam, leguggoltam, és a zsákból előhalásztam egy szál cigarettát. Tisztában voltam vele, hogy abba kellene hagynom a dohányzást; reggelente hosszan köhögtem, márpedig ez nem jó jel. Ebben a pillanatban lassított, majd megállt előttem egy kocsi, a vezetőülés ablaka épp egy magas-

ságban volt az arcommal. A cigarettaival a számban ráérősen felegyenesedtem, és kezemmel takarva a lángot, rágyújtottam. Mindig gyufát használtam, nem bírtam a műanyag öngyújtókat.

Vadonatúj, szürke Mercedes állt előttem, a lakkozás csillogott, ahogyan az emberi bőr tud csillogni. Az ablak hangtalanul legördült.

– Te vagy az, Jim? – kérdezte a sofőr.

Rögtön felismertem Tommyt. Ugyan kopaszdott, és gyér haja megszürkült, ám a bal szeme felett függőlegesen húzódó régi sebhely fehéren, már-már ezüstösen világított. Állig begombolt lila kabát volt rajta – drága darabnak tűnt. Tommy önmaga maradt, ám ugyanakkor Jon Voightra is emlékeztetett *A közellenségből*. Bőrkesztyűt viselt, és hunyorgott.

– Én bizony – feleletem.

– Az istenit, de rég nem láttalak! Huszonöt, harminc éve?

– Talán még több – válaszoltam.

– Mindketten a magunk útját jártuk – mondta mosolyogva, hangjában nem érződött semmilyen él.

– Így igaz – helyeseltem. Tommy szemmel láthatóan nagyon örült a találkozásnak.

– Gondolj csak bele, te itt horgászol, én meg pont erre jövök a Mercedesszel! Jó drága kocsi, de megengedhetem magamnak. A francba, simán vehettem volna kettőt vagy még többet is, készpénzáért! Nem furcsa? – kérdezte még mindig mosolyogva.

– Micsoda?

– Hát hogy így alakultak a dolgok. Épp fordítva.

Tényleg? – morfondíroztam. Nem azért mondta, hogy fölényeskedjen. Ilyesmit soha nem tenne, már ha hű maradt ifjúkori önmagához. Egyszerűen csak hangot adott a meglepetésének.

- De, igazad van. Valóban furcsa.
- Fogtál valamit?
- Egy fenét fogtam! Ez nem az én napom.
- De hát csak nincs rá akkora szükséged, nem? Vagy talán nincs mit enned?
- Dehogy nincs – feleltem.
- Ha bajban vagy, szívesen segítek – ajánlkozott. Hallgattam. – Ne haragudj, hülyén hangzott – szabadkozott pirulva, úgy festett, mint aki felöntött a garatra.
- Semmi baj.

Ez persze nem volt igaz, de nem akartam berzenkedni, mert valaha nagyon közel álltunk egymáshoz. Vállvetve dacoltunk a világgal.

Egyre több autó érkezett a sziget felől, és mivel csak egy sávban haladhattak, egész sor várakozott már Tommy autója mögött. Végül valaki dudálni kezdett.

– Örülök, hogy találkoztunk. Remélem, látlak még, Jim. – Kellemetlenül érintett, hogy kimondta a nevem, mintha egy öngyújtó lángja lobbant volna fel a szemem előtt. Vajon mit értett azon, hogy „látlak még”, ugyan mi történne egy következő találkozás során? A maszatos ablaküveg fel gördült, Tommy intett nekem, az autó elindult, a híd végénél balra indexelt, és elkanyarodott a belváros felé. Szinte teljesen kivilágosodott, az ég tiszta volt.

A horgászszinórt ügyetlen mozdulatokkal feltekertem, az utolsó horgot beakasztottam a spulniba, csak az ólom himbálózott. Elindultam a korlát mentén. Az elhamvadt, élvezet nélkül elszívott cigarettát áthajítottam a rácsozott mellvéden. Izzó csóvaként hullott a vízbe. A feltekert damilt elcsomagoltam, a zsákot a csomagtartóba tettem, lecsaptam a fedélét, majd megkerültem a kocsit. Az utasoldal mellett, a bokrok tövében térdre estem. Mindkét kezemet a gyomromra szorítva próbáltam mélyeket lélegezni, de nem sikerült. Eleredtek a könnyeim. Próbáltam tátott szájjal, hangtalanul zokogni; így könnyebben vettetem levegőt, és nem csaptam akkora zajt. Váratlanul ért a roham.

Éreztem, hogy csak akkor csillapodom le, ha jól kifárasztom magam, így aztán szabad utat engedtem a sírásnak. Mi minden meg nem tanul az ember! Amikor megnyugodtam, megkapaszkodtam az ajtóban, és feltápászkodtam, miközben másik kezemmel alaposan megtörölgettem az arcomat, majd az autó elejét megkerülve beültem a kormány mögé. A többi horgász a maga dolgával volt elfoglalva, hárman szintén induláshoz készülődtek. Beszálltam. Csak nekem volt kocsim. Nem tudom, ők merre laktak, nyilván valahol a közelben, ha gyalog jártak. Vagy lehet, hogy buszoztak. Egyszer felajánlottam, hogy elviszem azt, aki szeretné, de senki sem jelentkezett.

A hídon áterve a belvárosba vezető legrövidebb utat választottam, bár a Mosseveienen már sűrűsödött a forgalom. Itt húszkoronás útdíjat szedtek, de Lørens-

kogon és Furuseten át is fizetni kellett volna, így hát nem jártam volna jobban.

A belvárost átszelve épp az ellenkező irányban folytattam az utam, mint amerről megérkeztem. A kelet felé tartó sávban alig volt más kocsi, zavartalanul száguldottam, a másik irányban viszont összefüggő sor állt, épp csak araszolni lehetett. Áthaladtam a våle-rengai és az etterstadi alagúton, majd kiértem a napfényben úszó E6-osra. Karihaugennél elkanyarodtam jobbra, a letarolt Lørenskog felé. Bevásárloközpontokkal, parkolóházakkal tűzdelt új falut terveztek ide. mindenfelé feneketlen kráterek tátongtak, felettük emelődaruk, a solheimi kereszteződés után pedig földkupacok magasodtak, melyeket úgy hasítottak le a hegyoldalakból, ahogy a kenyeret szokás szelni. Ősz volt már, a szeptember észrevétlenül telt el. Az út mentén hellyel-közzel meredező fák mélysárgán és vörösen világítottak, és az ablakon hideg, nedves levegő áramlott be, ahogy száguldottam a Ræling-alagút felé.

A garázs ból felkapaszkodtam a földsíntre vivő két buszt lépcsősoron, és benyitottam háromszobás lakásomba, ahol egyedül éltem. Kimerültem. Megtorzáztattam a nyakam, végeztem pár fejkörzést, majd levettem a cipőm, és sarkával a fal felé a kabátok alatti szegélyléchez helyeztem. Viharkabátomat felakasztottam, a horgászfelszerelést egy nagy fémdobozba tettek, melynek fedelén kakas díszelgett – valaha a Sætre Kekszgyárból származó nyalánkságokat tartalmazott. Visszatettem a dobozt a kamra

egyik polcára. Majd kimentem a fürdőbe, és alaposan megmostam az arcomat. Jó ideig tanulmányoztam magam a tükrben. A szemem belső zuga vöröslött, alatta mély, sötét árkok húzódtak. Csak ekkor jutott eszembe, hogy az előző éjjel elfogyasztott alkohol hatása alatt vezethettem.

Megtörülköztem, majd zokniban, lábujjhelyen átmentem a nappalin, és bekukkantottam a hálóba. A vadidegen nő még mindig aludt, sötét haja szétfolyt a párnán. Ismeretlen ajkak. Megálltam a küszöbön, várakoztam egy-két percig, majd sarkon fordultam, leültem a kanapéra a kisasztal elé, és rágyújtottam. Csak félig bírtam elszívni a cigarettát. Hamarosan le kell szoknom, gondoltam, talán még a héten.

A cigarettát elnyomtam a hamutartóban, felkeltem, és visszatértem az előszobába. A kamrában előkerestem egy plédet, majd leheveredtem a nappaliban a kanapéra. Sajgott a szemem, a szemhéjamat alig bírtam megmozdítani. A bőröm merev, száraz maszként feszült az arccsontomra. Biztosra vettetem, hogy nem fogok tudni elaludni, ám végül elszunnyadtam. Mire felébredtem, a nő már eltűnt. Próbáltam felidézni a nevét, sikertelenül.